

УДК 316.48

Манзюк І. К.

група 2231, Національний університет кораблебудування імені адмірала
Макарова (Миколаїв) ilonamanzuik25@gmail.com

Матвієнко Л. В.

канд. іст. наук, доцент кафедри соціально-гуманітарних дисциплін,
Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова
(Миколаїв), matvienko_luydmila@meta.ua

КОНФЛІКТНІ СИТУАЦІЇ МІЖ БАТЬКАМИ І ДІТЬМИ В КОНТЕКСТІ СОЦІАЛЬНИХ ВІДНОСИН У СУСПІЛЬСТВІ

У статті визначені основні причини конфліктів між батьками і дітьми. Пропонуються шляхи мирного подолання суперечок. Звертається увага на недоліки виховання дітей та наслідки цих помилок.

Ключові слова: *стереотипи, авторитет, опіка.*

This article outlines the causes of conflicts between parents and children. Ways of peaceful overcoming of disputes are also offered. Attention is drawn to mistakes in the process of upbringing the children and the consequences of these errors.

Key words: *stereotypes, authority, ward.*

Проблеми батьківсько-дитячих стосунків вивчали Д. Зіцер, К. Мурашова, В. Нікітіна. Проте тема є гостро актуальною.

Метою статті є визначення причин конфліктів між батьками і дітьми та розробка алгоритму їх врегулювання.

Одразу після народження дитина поводить себе несвідомо. Зі зростанням розвивається свідомість. Після свого народження взірцем поведінки, моральних якостей є, відповідно, поведінка і якості батьків. Дитина сприймає їх як кращих друзів, але дружба ця не завжди триватиме. Саме на основі припинення дружби між дітьми і дорослими і виникають конфлікти.

Основними причинами конфліктів між дітьми і дорослими є:

- нав'язування оточенням певних стереотипів щодо виховання (книжки, інші сім'ї, особистий досвід);
- надмірна опіка;
- комплекси дитини;
- недостатня увага, що приділяється дитині;
- дитині здається, що вона вже доросла, щоб самій відповідати за свої рішення;
- батьківський авторитет.

Поведінка та способи виховання дітей є різними у батьків різних націй в залежності від того, якими є їх головні взірці виховання: інші сім'ї або досвід власного дитинства.

Деякі батьки читають книжки про правильне виховання і ставляться до написаного як до правил та законів, при цьому не зважають на особисту думку. Часто причиною конфлікту стають батьки, що перестають бути друзями своїм дітям, принижуючи дітей за помилки і вимагають від нащадків робити те, що, на їх думку є кориснішим і правильнішим. Тому, дитина поступово замикається у собі.

Також причиною конфліктів є надмірна опіка батьків. Це – типова проблема дітей із заможних сімей. Прагнення дитиною самостійності обмежується заборонаю робити на власний розсуд що-небудь. Прагнення захистити дитину від помилок, неправильних вчинків врешті-решт втілюється в несамостійність і байдужість дитини. Однією з порад може стати дозвіл вирішення суперечливих ситуацій, але під наглядом дорослих. Таким чином дитина зможе адаптуватись до труднощів світу, і в той же час її не лякатимуть проблеми, що спіткають несамостійних людей.

Як наслідок надмірної опіки, причиною конфліктів може стати недовіра. Коли батьки виконують все за своє дитя, дуже важко повірити, що воно досягло чогось саме. При цьому дитині доведеться доводити свої здібності і таланти. Через деякий час недовіра батьків переростає у впевненість, що їх нащадки не пристосовані до зовнішнього світу, нічого не вміють.

Іншим випадком недовіри є слабкий зв'язок між дитиною і батьками. Батьки не цікавляться життям і оточенням дитини, а та, в свою чергу, не поспішає розповідати свої таємниці. Батьки не знають чого чекати від підлітка, тому починаються підозри. Якщо підозри були безпідставними, то це спровокує підлітка на ще більшу недовіру до своїх родичів, а налагодити взаємовідносини буде дуже складно.

Однією з проблем батьків є комплекси. Їх нереалізовані амбіції. Якщо в батьків не здійснилось щось в дитинстві, вони прагнуть досягти реалізації своєї мрії за допомогою дітей, віддаючи їх у різні секції, гуртки. При цьому бажання дітей часто не враховується. Цілком логічно, що дитина не буде задоволена вибором. Образи і страхи батьків стають проблемою неправильного сприйняття світу дитиною. Порадою стане дослухатись до ідей і бажань дитини.

Недостатня увага. З недостатньою увагою зіштовхуються у великих сім'ях, коли дитині приділяється замало часу. За недостатності батьківської любові діти починають вередувати, спеціально шкодити для привернення до себе хоч якоїсь уваги. Навіть якщо з дитиною вдасться врегулювати все мирно, то підліток просто не буде підпускати до себе батьків, іноді може спеціально накоїти дурниць, як протест проти недостатності зацікавленості батьків у дитині, їх увазі.

В сім'ях де ростуть підлітки, часто трапляються випадки, коли підліток відчуває свободу і всюдозволеність. Це може бути наслідком надмірної любові або байдужості у ставленні батьків до нащадка, тому дитина прагне виявити свою індивідуальність і перестає зважати на авторитет батьків, а починає орієнтуватись на однолітків. Це призводить до відчуження від батьків, замкнутості дитини у собі.

Також дорослість може проявитись через нестачу уваги в дитинстві. Врешті-решт, дитина стає норовливою і не визнає ніяких авторитетів.

Для запобігання вищеописаних ситуацій розроблений алгоритм, який допомагає врегулювати конфлікти:

1. Прояснення конфліктної ситуації.
2. Збір пропозицій щодо врегулювання конфлікту.
3. Вибір кращого варіанту.
4. Слідування цього рішення для врегулювання конфлікту.

Поради, щодо гармонійного виховання дитини:

1. В сім'ї повинні панувати гуманні відносини. Якщо в сім'ї постійно чвари, сварки – це зробить стосунки між батьками і дітьми напруженими.

2. Повинні бути в сім'ї демократичні відносини. Якщо в сім'ї існує авторитет тільки одного з батьків (мама або тата), то це призведе до розриву дружніх відносин між батьками і дітьми.

3. Якщо дитина прагне до самореалізації, не варто нав'язувати їй свої нездійсненні мрії.

Варто пам'ятати, що дитина – самобутня особа, в неї є свої погляди на життя, які можуть бути не схожими на батьківські. Виховання дитини – важкий процес, що складається з багатьох факторів, але якщо від народження їй прищеплювати шляхетні риси, поводитись з нею як з рівною собі, не розбещувати, то вона стане достойним членом суспільства, в підлітковому віці з нею буде мінімальна кількість конфліктів та завжди знаходитиметься компроміс.

Список використаних джерел

1. Зицер Д. Свобода от воспитания. Санкт-Петербург: Питер, 2016. С. 69.
2. Мурашова Е. Любить или воспитывать? Москва: Самокат, 2014. С. 91.
3. Ковальчук В. А. Особливості взаємодії школи та соціального середовища. *Теоретичні та методичні засади соціально-педагогічної підготовки вчителя*. Київ–Житомир: Державний педагогічний інститут, 2001. С. 72.
4. Социальная педагогика: Учебное пособие для студ. высш. учеб. заведений / под ред. проф. В. А. Никитина. Москва: ВЛАДОС, 2000. С. 51.